

ідентифікують стан світового ринку праці, значно корелюють з надзвичайно великою кількістю економічних (і не тільки) категорій, тобто аналіз тенденцій світового ринку праці необхідно здійснювати в контексті загальних світових процесів. Нині до викликів перед світовим ринком праці належать: цифровізація; роботизація; глобалізація з паралельною регіоналізацією; збереження культурної ідентичності в умовах інтенсифікації потоків міграції; інтеграція мігрантів у суспільства, що приймають; загальна зміна ціннісних орієнтирів у суспільствах; зміни клімату; старіння населення тощо. Зазначений перелік постійно поповнюється, і швидкість реагування на них нині є одним з центральних питань у контексті відповіді на загальні виклики та кризові ситуації.

Список використаних джерел

1. Rosés J.R. The Economic Development of Europe's Regions: A Quantitative History since 1900 [Electronic source] / J.R. Rosés, N. Wolf // Routledge. – 2019. – Access mode : <https://cutt.ly/8cMuE89>.
2. World Population Ageing 2019 [Electronic source] // UN DESA. – 2020. – Access mode : <https://cutt.ly/DcMiTCK>.
3. Perry M. J. Chart of the day... or century? [Electronic source] / Mark J. Perry // American Enterprise Institute. – 2021. – Access mode : <https://cutt.ly/ccMu2kY>.
4. Макстон Г. У пошуках добробуту. Керування економічним розвитком для зменшення безробіття, нерівності та змін клімату / Г. Макстон, Й. Рандерс. – К. : Пабулум, 2017. – 320 с.
5. World Employment and Social Outlook: Trends 2020 [Electronic source] // ILO. – 2020. – Access mode : <https://cutt.ly/qvjDTjD>.
6. The Global Economic Outlook During the COVID-19 Pandemic: A Changed World [Electronic source] // The World Bank. – 2020. – Access mode : <https://cutt.ly/UcMiZ0o>.

R. Stakanov, Dr of Science (Economics), Prof.,
D. Andriunina, PhD Student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE GENESIS OF THE NEWEST CHALLENGES OF THE GLOBAL LABOR MARKET

The article examines the latest challenges in the global labour market and considers their impact on international migration processes, proposes a vector for solving these challenges. The current challenges in the world labour market such as digitalization, globalization and regionalization, neoprotectionism, urbanization, climate change, population aging, the tendency to reduce working hours due to new technologies, robotics, special attention is paid to the latest problems, including quarantine restrictions, provoked by COVID-19 pandemic. The above trends lead to the fact that the most profitable investments at the moment (and probably in the future) are investments in the human capital. This article is a part of a study of the impact of international labour migration on the new geoeconomic area formation.

Keywords: global labour market, international migration, labour migration, COVID-19.

УДК 339.96

О. Шепель, асист.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ МІЖ ОФІЦІЙНОЮ ДОПОМОГОЮ РОЗВИТКУ ТА МАКРОЕКОНОМІЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ КРАЇН ІЗ РИНКАМИ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ

Проаналізовано роботи з дослідження впливу офіційної допомоги розвитку на основні макроекономічних показників країн із ринками, що формуються. Виявлено основні показники та тенденції руху різних видів офіційної допомоги розвитку. Проведено власне дослідження з використанням методів економіко-математичного моделювання. Встановлено основні закономірності та вплив офіційної допомоги розвитку на соціально-економічний розвиток країн із ринками, що формуються.

Ключові слова: офіційна допомога в цілях розвитку, міжнародна технічна допомога, гуманітарна допомога, країни з ринками, що формуються, міжнародні організації, економіко-математичне моделювання, t-критерій Стьюдента.

Постановка проблеми. Надання офіційної допомоги в цілях розвитку є важливим джерелом підтримки стабільності та здійснення міжнародних проєктів на державному та міжнародному рівнях з метою підвищення економічного, соціального та політичного розвитку країн з ринками, що формуються. Незважаючи на те, що в сучасному світі країни дедалі частіше піклуються лише про власні інтереси, розвинені країни вкладають великі кошти задля розвитку менш розвинених країн і зростання їхнього соціально-економічного рівня, оскільки в епоху глобалізації світової економіки сталий розвиток будь-якої країни не може не залежати від стану економіки як країн-сусідів, так і багатьох країн дальнього зарубіжжя.

7. Szmigiera M. Change in number of people in selected income tiers due to the coronavirus (COVID-19) pandemic worldwide in 2020 [Electronic source] / M. Szmigiera // Statista. – 2021. – Access mode : <https://cutt.ly/fcMiHyQ>.

8. 5 Key Global Trends on COVID-19 and Migration [Electronic source] // Migration Data Portal. – 2021. – Access mode : <https://cutt.ly/xvjDrZi>.

9. Uzyskaj prawo wykonywania zawodu lekarza/lekarza dentysty na określony zakres czynności zawodowych, czas i miejsce zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (informacja dotyczy lekarzy/lekarzy dentystów, którzy posiadają dyplom potwierdzający u [Electronic source] // Ministerstwo Zdrowia. – 2021. – Access mode : <https://cutt.ly/avjD5lm>.

10. World Migration Report 2020 [Electronic source] // International Organization for Migration. – 2020. – Access mode : <https://cutt.ly/JcMoDqv>.

11. World Migration Report 2020. Interactive [Electronic source] // International Organization for Migration. – 2020. – Access mode : <https://cutt.ly/bcModD5>.

12. Trading Economics [Electronic source]. – Access mode : <https://cutt.ly/kcMsmVP>.

13. Дон О.Д. Оптимізація потоків міжнародної трудової міграції на світовому ринку праці : дис. канд. ек. наук : 08.00.02 / Дон О.Д. – Дніпро, 2021. – 270 с.

14. Migration Outlook 2021 [Electronic source] // ICMPD. – 2021. – Access mode : <https://cutt.ly/fvWjgqf>.

15. ILO Monitor: COVID-19 and the world of work. Seventh edition [Electronic source] // International Labour Organisation. – 2021. – Access mode : <https://cutt.ly/tcMs2M7>.

16. Working hours lost due to the COVID-19 crisis – ILO modelled estimates (%) – Annual [Electronic source] // ILOSTAT. – 2021. – Access mode : <https://cutt.ly/acMa4BM>.

17. Shnyrkov O. Labour migration from Ukraine under the global economic turbulence / O. Shnyrkov, V. Mazurenko, R. Stakanov. // Baltic Journal of Economic Studies. – 2021. – 7 (2). – P. 240–249. DOI: 10.30525/2256-0742/2021-7-2-240-249.

Надійшла до редколегії 22.09.21

Саме тому політика розвинених країн у сфері сприяння міжнародному розвитку спирається на те, що ненадання допомоги країнам із ринками, що формуються, може збільшити ризики розвитку всієї світової економіки, підірвати стабільність та безпеку в різних регіонах і різних континентах, а також збільшити загрозу поширення різних лих, пов'язаних із поширенням тероризму, неконтрольованої міграції та екологічних катастроф.

Офіційна допомога розвитку (ОДР) має величезне значення для країн із ринками, що формуються, оскільки вона є джерелом капіталовкладень, що допомагає підтримати різні сфери людської діяльності та забезпечує

ефективне зростання цих країн. ОДР дає змогу підвищити рівень виробництва в країнах із ринками, що формуються, за одночасного зростання рівня інновацій та кваліфікації працівників. Саме тому тема офіційної допомоги розвитку є актуальною у XXI ст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням і дослідженням процесів надання міжнародної допомоги розвитку займаються такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як Дж. Кломп, Д. Гелбрейт, Г. М'юрдаль, Х. Лейбенштайн, П. Тодар, І. Ідріз, Дж. Баск, Ф.Е. Кардозо, П. Ромер, У. Ростоу, Р. Лукас, Р. Стоянов, Д. Немець, Л. Зібек, Е. Лау, Е. Махемб, Н. Одхіамбо, В. Абрамова, М. Потепенко, О. Єрмолова, А. Гранберг, Н. Зуєв, В. Барановський, Ю. Квашнін, Н. Тоганова, С. Уткін, А. Торкунов, О. Смоляноко, А. Байчоров, Ю. Шишков, М. Авсенев, А. Железна, В. Бартнев, О. Глазунова, Ю. Кирєєв, А. Морозкіна, А. Ізместьєв, Ю. Зайцев, В. Адамик, Н. Комар та ін.

Основними організаціями, що займаються офіційною допомогою розвитку, є Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Комітет з питань розвитку ОЕСР, Міжнародний валютний фонд (МВФ), Група Світового банку, регіональні об'єднання, такі як ЄС, ЄАЕС, державні установи окремих країн, як-от Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) займається діяльністю у сфері міжнародної допомоги розвитку, надаючи кредити на пільгових умовах країнам із ринками, що формуються. Варто також виокремити програми ООН, що ведуть діяльність з метою розвитку, співпрацюючи з урядовими та неурядовими організаціями, такими як Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, Фонд ООН у галузі народонаселення, Програма ООН з довкілля, Конференція ООН з торгівлі та розвитку.

В Україні міжнародною допомогою розвитку займається Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, а також Кабінет Міністрів України. Спеціалізований портал ProAID здійснює координацію проектів з міжнародної технічної допомоги (МТД), висвітлюючи результати виконання таких проектів в Україні.

Методологія. Основними теоретичними методами, що були застосовані для дослідження міжнародної допо-

моги розвитку, є методи статистичного і логічного аналізу, синтезу, метод порівняння та історичний метод, альтернативний аналіз, метод групування й обстеження. У ході аналізу впливу міжнародної допомоги розвитку на соціально-економічний розвиток країн із ринками, що формуються, було використано методи економіко-математичного моделювання, такі як факторний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз, графічне та аналітичне моделювання, аналіз *t*-критерію Стьюдента.

Метою статті є виявлення й аналіз основних тенденцій і визначення впливу руху офіційної допомоги розвитку на країни з ринками, що формуються, а також її вплив на економічний розвиток зазначених країн.

Результати. Міжнародною допомогою розвитку є добровільна передача засобів у формі товарів, навичок, грантів, кредитів і позик, навчання, обміну досвідом від країн-донорів до отримувачів цих засобів. Її спрямовують на фінансування програм для поліпшення доступу до питної води, охорони здоров'я, електроенергії, забезпечення вільного доступу до освіти, боротьбу з неписьменністю, надання гідного житла, збереження довкілля, розвиток реформ тощо. Ця допомога сприяє розробці довготермінових проектів та наданню гуманітарної допомоги в надзвичайних ситуаціях. Її можуть надавати для розвитку невеликих місцевих проектів або фінансувати великі проекти на державному рівні.

Сприяння розвитку є самостійним напрямом міжнародної співпраці. Особливе значення в цьому процесі полягає у форматі взаємовідносин між розвиненими країнами та країнами з ринками, що формуються. 2019 р. офіційна допомога з розвитку країнами – членами Комітету з питань розвитку ОЕСР досягла 152,8 млрд дол США, що становить 0,30 % від загального обсягу валового національного продукту (ВНП). Обсяг допомоги сягав 149,4 млрд дол США у вигляді грантів, позик суверенним структурам і внесків багатостороннім установам; 1,9 млрд дол США – на інструменти приватного сектору, орієнтовані на розвиток; 1,4 млрд дол США – у вигляді чистих позик та акцій приватним компаніям, що працюють у країнах, які відповідають вимогам ОДР [1, с. 1; 2]. (див. рис. 1).

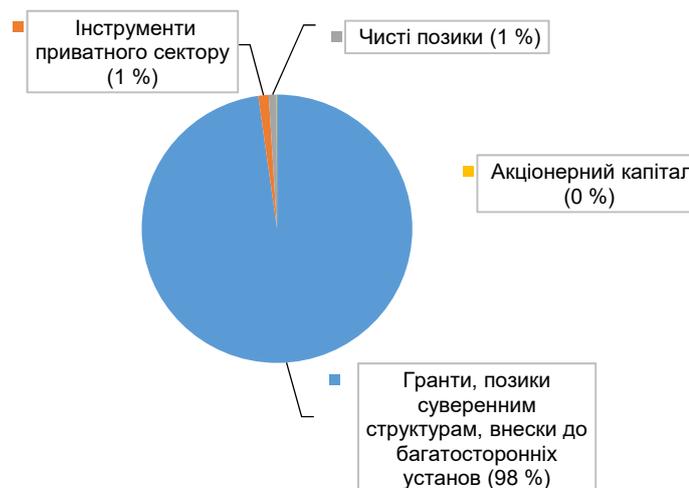

Рис. 1. Розподіл джерел ОДР, 2019 [2]

Загальний обсяг ОДР 2019 р. зріс на 1,4 % в реальному вираженні порівняно з 2018 р., оскільки двостороння допомога країнам з низьким рівнем доходу збільшилася. Двосторонні суверенні позики еквівалентів

грантам зросли на 5,7 % у реальному вираженні порівняно із 2018 р. [3].

США продовжують залишатися найбільшим донором ОДР (34,6 млрд дол США), за ними слідує Німеччина

(23,8), Велика Британія (19,4), Японія (15,5) та Франція (12,2 млрд дол США). 2019 р. загальний обсяг ОДР всіх країн – членів Комітету зі сприяння розвитку ОЕСР, об'єднаних у відсотках від ВВП, досяг 0,30 % (знизився з рівня 0,31 % 2018 р.) [1, с. 2–3].

Обсяги ОДР зросли у вісімнадцяти країнах – членах Комітету з питань розвитку ОЕСР, з найбільшим зростанням у Фінляндії, Греції, Угорщині, Кореї та Норвегії. Найбільший спад фінансування спостерігали в Нідерландах, Польщі, Португалії, Швеції та Словацькій Республіці. Зменшення фінансування відбулося через зниження рівня витрат на біженців у країнах-донорах у 2019 р. порівняно з 2018 р. [2].

Країни – члени Великої сімки забезпечили 75 % загальної кількості ОДР, а частка країн – членів Комітету з питань розвитку ОЕСР, що є членами ЄС, досягла 55 %. Обсяги ОДР двадцяти країн Комітету з питань розвитку ОЕСР розвитку, які є членами ЄС, становили 84,5 млрд дол. США, і ця сума відображає незначне збільшення на 0,5 % у реальному вираженні порівняно із 2018 р., що становила 0,47 % від загального обсягу ВВП. Без урахування витрат країн-донорів, що приймають біженців, обсяги ОДР виросли в реальному вираженні на 1,1% [1, с. 3].

Чистий потік ОДР для фінансування двосторонніх проектів, програм і технічної допомоги, що становлять більше половини загальних чистих витрат, 2019 р. в реальному вираженні збільшився на 2 % порівняно із 2018 р. Навпаки, внески в багатосторонні організації, що становлять близько третини загальної ОДР, знизилися на 1,5 %. Обсяг гуманітарної допомоги знижується другий рік поспіль до 15,4 млрд дол США, що в реальному вираженні зменшилося на 2,9 % порівняно із 2018 р. Субсидії на виплату боргів зросли до 145 млн дол [2].

Чистий двосторонній потік ОДР від усіх членів Комітету з питань розвитку ОЕСР до країн з низьким рівнем доходу становив 27 млрд дол США, тобто збільшився в реальному вираженні на 0,4 % порівняно з 2018 р. ОДР до країн з рівнем доходу нижче середнього досяг 29 млрд дол. А допомога країнам із середнім рівнем доходу та вище середнього рівня знизилася на 9 % і становила 14 млрд дол. Чисті потоки ОДР до країн з високим рівнем доходу досягли 76 млн дол [1, с. 5].

Офіційна допомога розвитку є важливим фактором економічного зростання протягом усієї історії людства. Ці кошти можна спрямовувати на побудову соціальної та економічної інфраструктури, надання послуг і розвиток виробничого сектору. Соціальна інфраструктура в цьому випадку охоплює освіту, водопостачання та санітарію, на які надають кошти з метою поліпшення людського розвитку, що в підсумку сприяє довготривалому сталому економічному зростанню. Допомога для розвитку економічної інфраструктури вдосконалює енергетичні, транспортні та комунікаційні системи в країнах-одержувачах. Допомога для розвитку виробничого сектору спрямована на сільське господарство, лісове господарство та рибальство, промисловість, видобувну промисловість і будівництво, торгівлю та туризм.

З початку 50-х рр. було розроблено кілька теорій, а також проведено багато емпіричних досліджень щодо ефективності ОДР, але дискусія щодо цього питання ще далеко не закінчена. Більшість наукових розвідок зосереджені на впливі ОДР на економічне зростання, хоча останнім часом спостерігається сплеск досліджень, що розглядають ефективність допомоги щодо зменшення бідності [4].

Дослідження М. Тодаро і С. Сміта (2012) вказують на те, що темпи економічного зростання природним чином

"скоротяться" у розрахунку до загальної кількості населення, що приведе до скорочення бідності. Хоча декілька розвідок критикують пряму взаємозалежність між цими поняттями, усе ж останні дослідження підтвердили, що економічне зростання та його якість важливі для зменшення бідності [5].

Р. Текін (2012) досліджував причинно-наслідковий зв'язок між ОДР, відкритістю торгівлі й економічним зростанням у найменш розвинених африканських країнах за період між 1970 та 2010 рр., використовуючи регресійний аналіз на основі непов'язаних між собою показників. Результати цього дослідження свідчать про незначний причинно-наслідковий зв'язок між ОДР та економічним зростанням [5].

Р. Прадхан та М. Арвін (2015) використали панель моделей векторної корекції помилок за період 1961–2012 рр. для дослідження причинного зв'язку між ОДР, економічним зростанням та іншими двома змінними. Панельні коінтеграційні тести знайшли докази існування довгострокової рівноважної залежності між чотирма змінними, і в короткотерміновій перспективі було виявлено, що ОДР односторонньо спричинила економічне зростання. Це було свідченням двостороннього причинно-наслідкового зв'язку між ОДР та економічним зростанням у довгостроковій перспективі [5–6].

Використовуючи тестовий підхід ARDL та метод Габора Грейнджера на основі ЕКМ, А. Нінді й Н. Одхіамбо (2015) досліджували причинно-наслідковий зв'язок між скороченням бідності й економічним зростанням Свазіленду протягом 1980–2011 рр. На основі цих методів вони дійшли до висновку, що економічне зростання не спричиняє зменшення бідності у коротко- та довготерміновій перспективі, а метод Габора Грейнджера продемонстрував, що зменшення бідності спричинює економічне зростання в короткотерміновій перспективі [5].

Також нещодавно було проведено дослідження С. Переза-Ромаро (2016), де було використано групу із 52 країн із ринками, що формуються, в період з 1970 по 1998 р. Для дослідження причинного зв'язку між ОДР, економічним зростанням (у ВВП на душу населення) та крайньою бідністю (частка людей, які живуть менше, ніж на 1 дол США в день). Дослідження виявило, що економічне зростання односторонньо спричиняє зменшення бідності [5].

Як теоретичні, так й емпіричні дослідження показали, що між зовнішньою допомогою, економічним зростанням і бідністю існує економічний зв'язок. Хоча емпіричні результати щодо причинного зв'язку неоднозначні, більшість розглянутих досліджень з'ясували, що ОДР спричиняє скорочення бідності, приводить до економічного зростання, а зростання зумовлює зменшення бідності [7].

Саме тому у пропонованій статті ми вирішили дослідити взаємозв'язок між такими показниками, як: обсяги офіційної допомоги розвитку, наданої країнам з ринками, що формуються; рівень ВВП; рівень бідності. Для вивчення ми взяли дані за період із 2011 по 2017 р. у зв'язку з відсутністю актуальніших даних щодо деяких показників. Дані щодо обсягів ОДР були надані ОЕСР для країн зі списку Комітету з питань розвитку ОЕСР. Дані про ВВП та рівень бідності були представлені Світовим банком. Шляхом видалення зі списку тих країн, дані щодо яких є неповними за досліджуваний період, список країн скоротився до 20. У дослідженні беруть участь такі країни європейського регіону: Албанія, Білорусія, Косово, Молдова, Чорногорія, Сербія, Туреччина й Україна. На африканському континенті дослідження охоплює Алжир, Кот-д'Івуар, Мадагаскар, Мавританію, Нігерію,

Уганду та Замбію. Країнами з ринками, що формуються, які розташовані на американському континенті, є такі країни Південної Америки, як Коста Ріка, Республіка Домінікана, Ель-Сальвадор, Гондурас і Мексика [2].

Як метод дослідження міжнародних економічних відносин було використано кореляційно-регресійний аналіз на основі програмного забезпечення Excel (див. табл. 1).

Таблиця 1. Значення кореляції між ОДР, ВВП та межею бідності

Регіон	Країна	Кореляція між ОДР та ВВП	Кореляція між ОДР та межею бідності	Кореляція між ВВП та межею бідності	
Європа	Албанія	-0,62566	-0,85633	0,88177	
	Білорусія	0,171887	-0,35941	0,720229	
	Косово	-0,73663	-0,30574	0,824501	
	Молдова	-0,05078	0,313626	0,578791	
	Чорногорія	-0,86569	-0,33085	0,472038	
	Сербія	-0,69186	-0,04603	0,495895	
	Туреччина	0,758531	0,830502	0,980683	
	Україна	-0,86683	-0,47252	0,744108	
	Африка	Алжир	-0,36713	-0,88826	0,58403
		Кот-д'Івуар	0,871984	-0,85942	-0,63027
Мадагаскар		-0,20026	0,036193	-0,94877	
Мавританія		-0,28533	-0,72733	0,779293	
Нігерія		1	-1	-0,13337	
Уганда		-0,66837	-0,60236	0,978608	
Замбія		-0,02071	0,628746	-0,45502	
Америка		Коста-Ріка	-0,75281	-0,73764	0,962061
	Республіка Домінікана	-0,42312	-0,47124	0,93463	
	Ель-Сальвадор	-0,74985	-0,91018	0,877383	
	Гондурас	0,765697	-0,83801	-0,65367	
	Мексика	-0,74662	-0,16795	0,245887	

Джерело. Розраховано автором за [2, 8, 9].

Після проведення дослідження було виявлено, що в більшості країн взаємозв'язок між ОДР та ВВП має від'ємний результат, що означає: збільшення обсягів надання офіційної допомоги розвитку не спричиняє зростання ВВП, натомість спостерігається зменшення економічного зростання, і навпаки. У Білорусії спостерігаємо дуже слабкий зв'язок між цими двома показниками. У Туреччині, Гондурасі та Кот д'Івуарі було виявлено сильний зв'язок, тому можна зауважити, що надана допомога розвитку сприяла й розвитку економіки. У Нігерії було виявлено функціональний зв'язок обох змінних.

Кореляційний аналіз між ОДР та межею бідності також показав від'ємний результат у більшості країн. Позитивне значення в розмірі 0,83 було отримано внаслідок аналізу в Туреччині, що показує сильний зв'язок між змінними, та 0,63 у Замбії, що свідчить про значну взаємозалежність.

Кореляція між ВВП та межею бідності показала значний зв'язок у більшості країн, окрім Кот-д'Івуару, Мадагаскару, Нігерії, Замбії та Гондурасу. У всіх інших країн, окрім Мексики, було виявлено значний, сильний і дуже сильний зв'язок. У Мексики спостерігався слабкий зв'язок між двома змінними.

Підсумовуючи результати проведеного аналізу, можна дійти висновку, що в більшості країн відбувається негативна кореляція між показниками офіційної допомоги розвитку та валовим внутрішнім продуктом. Лише в кількох країн зафіксовано позитивний зв'язок між двома змінними на доволі високому рівні. Подібні результати було виявлено і з ОДР та межею бідності. Взаємозв'язок між двома змінними, що не пов'язані з наданням офіційної допомоги розвитку, показує сильніший зв'язок, проте ОДР не здійснює на них впливу.

Отже, завдяки проведеному дослідженню було підтверджено той факт, що офіційна допомога розвитку не має значних позитивних ефектів на такі показники, як ВВП та межа бідності. Проте не варто відкидати можливість позитивного впливу на інші показники, що не є предметом нашого дослідження. До них входять показники рівня життя, індекс розвитку людського потенціалу, до якого належать фізичний стан, духовний та інтелектуальний розвиток населення, а також матеріальне забезпечення, демографічні показники тощо.

Одним із теоретичних припущень було те, що офіційна допомога розвитку спрямована на поліпшення стану економіки країн, що приймають. Основною причиною зазначеного припущення є те, що фінансові надходження від іноземних донорів становлять певну частку складових ВВП, до яких входять споживчі витрати, державні витрати, інвестиції та чистий експорт. Саме тому було вирішено провести ще одне дослідження для виявлення такого взаємозв'язку. Ставилось за мету дослідити частку офіційної допомоги розвитку у ВВП країн із низьким рівнем доходу та з низьким і середнім рівнем доходу. Як вихідні дані було взято показники рівня ВВП, чистої офіційної допомоги розвитку, а також експорту й імпорту товарів і послуг, надані Світовим банком.

На основі значень ВВП та чистої ОДР було визначено частку ОДР у ВВП країн. Для країн із низьким і середнім рівнем доходу зазначений показник не перевищує 1,5 % від ВВП. На противагу цьому, частка ОДР у ВВП країн із низьким рівнем доходу коливалась на початку ХХ ст. в межах від 7 до 14 %, і наразі становить близько 10 % від ВВП цих країн [9, 10] (див. рис. 2, 3).

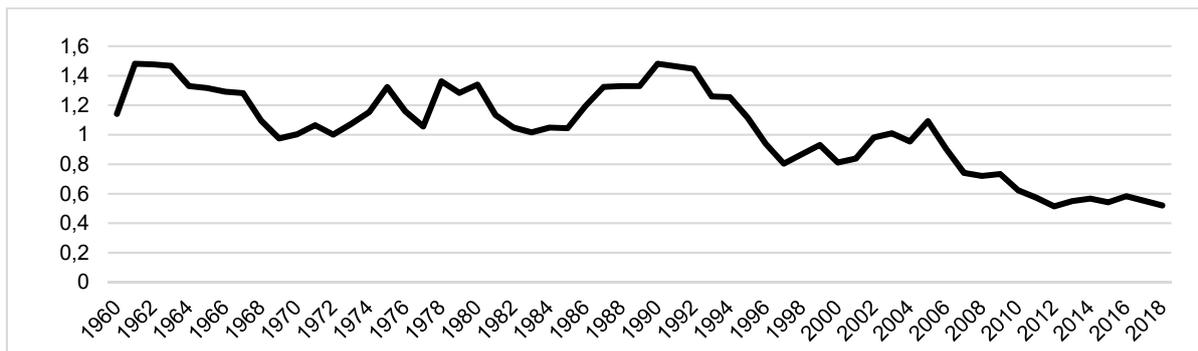

Рис. 2. Частка ОДР у ВВП країн із низьким і середнім рівнем доходу, у %

Джерело: Розраховано автором за [9].

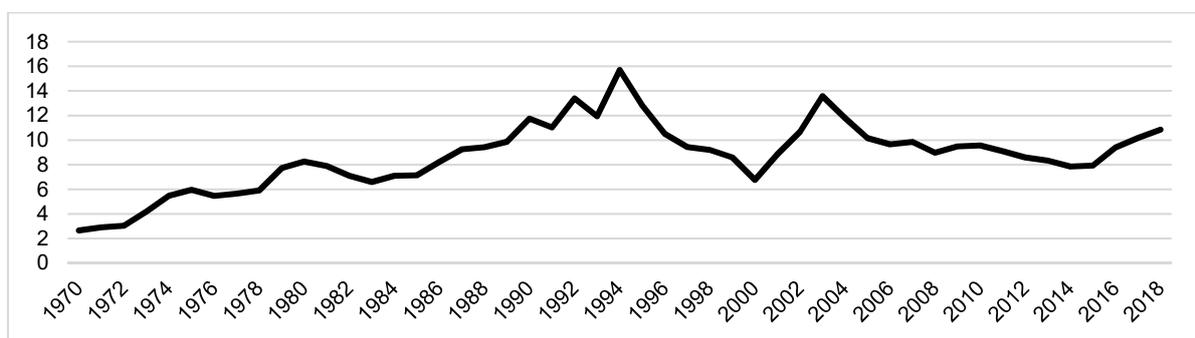

Рис. 3. Частка ОДР у ВВП країн із низьким рівнем доходу, у %

Джерело: Розраховано автором за [9].

На основі показників ВВП та чистої ОДР країн із низьким і низьким та середнім рівнем доходу було визначено парний двовибірковий t -тест. У зв'язку з тим, що у країн з низьким рівнем доходу не були представлені дані за всі роки, довелося зменшити кількість років спостереження із 58, як у країн із низьким і середнім рівнем доходу, до 49 спостережень. Спочатку автором було вираховано із ВВП обсяги чистої ОДР, після чого проведено парний двовибірковий t -тест для середніх.

Внаслідок дослідження було виявлено, що показники дуже сильно корелюють, що свідчить про високий рівень

взаємозалежності між даними. Отже, можна дійти до висновку, що офіційна допомога розвитку чинить значний вплив на ВВП країн, а, отже, і на соціально-економічний розвиток (див. табл. 2).

Для кращого розуміння результатів дослідження автор розрахував основні показники, необхідні для побудови діаграми, передбаченої методом t -критерію Стьюдента. Такий метод використовують для порівняння двох масивів даних та для виявлення того, чи має вплив певна подія на значення показників. Припустимо, що надання ОДР є подією, вплив якої ми бажаємо досліджувати (див. табл. 3, рис. 4).

Таблиця 2. Парний двовибірковий t -тест для визначення залежності між ВВП та ОДР на прикладі країн із низьким та низьким і середнім рівнями доходу

	Країни з низьким рівнем доходу		Країни з низьким і середнім рівнем доходу	
Середнє	1,80456E+11	1,6384E+11	8,82417E+12	1,6384E+11
Дисперсія	2,44457E+22	2,01668E+22	9,1034E+25	2,01668E+22
Кількість спостережень	49			
Кореляція Пірсона	0,9997760		0,9919659	
Гіпотетична різниця середніх	0			
df	48			
t -статистика	7,92		6,45	
$P(T \leq t)$ одностороннє	0,00		0,00	
t критичне одностороннє	1,68		1,68	
$P(T \leq t)$ двостороннє	0,00		0,00	
t критичне двостороннє	2,01		2,01	

Джерело: Розраховано автором за [9].

Таблиця 3. Показники для проведення аналізу за методом t-критерію Стьюдента

Показник	Країни з низьким рівнем доходу		Країни з низьким і середнім рівнем доходу	
	ВВП, в дол США	ВВП без ОДР	ВВП, в дол США	ВВП без ОДР
Кількість	49	49	49	49
Середнє	1,80456E+11	1,6384E+11	8,82417E+12	8,7585E+12
Стандарне відхилення	1,54748E+11	1,40553E+11	9,44331E+12	9,39586E+12
Мінімум	25 998 766 982	25 308 136 975	5,96666E+11	5,9068E+11
Квартиль 1	88 689 503 409	81 868 628 004	2,58532E+12	2,5582E+12
Медіана	1,05913E+11	95 915 851 077	4,44259E+12	4,38681E+12
Квартиль 3	2,30347E+11	2,08106E+11	1,16258E+13	1,15206E+13
Максимум	5,19929E+11	4,79099E+11	3,18196E+13	3,1654E+13
Низ	8,5282	21,84787575	8,5282	21,84787575
2Q коробка	17 223 347 634	14047223073	1,85727E+12	1,8286E+12
3Q коробка	1,24434E+11	1,1219E+11	7,18321E+12	7,13375E+12
Вуса -	62 690 736 427	56 560 491 029	1,98865E+12	1,96752E+12
Вуса +	2,89582E+11	2,70993E+11	2,01938E+13	2,01334E+13

Джерело: Розраховано автором за табл. 2.

Рис. 4. Парний двовибірковий t-тест для визначення залежності між ВВП та ОДР на прикладі країн із низьким та низьким і середнім рівнями доходу. Ящик з вусами

Джерело. Розраховано автором за табл. 3.

Відобразивши дані з попередньої таблиці як так звані "вуса", ми можемо прослідкувати, що обидва показники рухаються в одному напрямі. Графік візуально демонструє результат парного двовибіркового t-тесту для середніх і вказує, що між вибірками немає розбіжностей, що свідчить про те, що надання офіційної допомоги розвитку не має негативного впливу на соціально-економічний розвиток країн. Отже, різні методи дослідження вказують на різні результати, які було отримано під час проведення досліджень.

Висновки. У процесі дослідження було виявлено, що офіційна допомога розвитку збільшує інвестиції у фізичний та людський капітал, спроможність імпортувати капітальні товари чи технології. ОДР не має непрямих ефектів, що знижують ставки інвестицій або заощаджень, а пов'язана з трансфером технологій, що збільшують продуктивність капіталу та сприяє ендogenous технічним змінам.

Дослідження впливу офіційної допомоги розвитку на рівень економічного зростання та рівень бідності у 20 досліджуваних країнах показали, що в більшості країн спостерігаємо негативну кореляцію між показниками офіційної допомоги розвитку та валовим внутрішнім продуктом, лише в кількох країнах зафіксовано позитивний зв'язок між двома змінними на доволі високому рівні. Подібні

результати було виявлено і з ОДР та межею бідності. Взаємозв'язок між двома змінними, що не пов'язані з наданням офіційної допомоги розвитку, показують кращий результат, проте ОДР не здійснює на них впливу. Зазначений аналіз підтвердив теоретичні й емпіричні дослідження науковців у цій галузі про відсутність зв'язку або слабкий зв'язок між досліджуваними змінними. Однак проведений аналіз за методом t-критерію Стьюдента доводить, що між ВВП й ОДР існує тісний зв'язок, про що свідчать результати дослідження.

Список використаних джерел

1. Official development assistance (ODA) // Development Initiatives: Data & Guides. – 2012. – P. 52.
2. Organisation for Economic Co-operation and Development [Electronic source]. – Access mode : <https://www.oecd.org>.
3. Aid by DAC members increases in 2019 with more aid to the poorest countries. // OECD. – P., 16 April 2020. – P. 11.
4. Financial and technical assistance [Electronic source] / European Commission. Migration and Home Affairs. – Access mode : https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/international-affairs/eastern-partnership/financial-assistance_en.
5. Edmore Mahembe & Nicholas Mbayo Odhiambo. Foreign aid, poverty and economic growth in developing countries: A dynamic panel data causality analysis, Cogent Economics & Finance, 7:1, 1626321. – 2019. DOI: 10.1080/23322039.2019.1626321.
6. Evaluation of the Long-Term Stability and Impact of Remittances and Development Aid on Sustainable Economic Growth in Developing Countries // Sustainability. – 2019. – P. 18.

7. Financing for Sustainable Development Report [Electronic source]. – Access mode : <https://developmentfinance.un.org>.
8. USAID [Electronic source]. – Access mode : <https://www.usaid.gov/coronavirus>.
9. World Bank [Electronic source]. – Access mode : <https://www.worldbank.org>.

10. Our World in Data [Electronic source]. – Access mode : <https://ourworldindata.org/grapher/gdp-per-capita-worldbank?tab=table&time=2009>.

Надійшла до редколегії 12.10.21

O. Shepel, Assist.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

INTERDEPENDENCE BETWEEN OFFICIAL DEVELOPMENT AID AND MACROECONOMIC INDICATORS OF COUNTRIES WITH EMERGING MARKETS

International development aid is the voluntary transfer of funds in the form of goods, skills, grants, credits and loans, training, exchange of experience from donor countries to recipients of these funds. Alongside with the aid in the traditional sense, other factors are also important, such as trade, migration, investment, environment, security, technology, i.e., everything that constitutes the development strategy and has a significant impact on it.

Official development aid is aimed at rebuilding infrastructure, institutions and promoting the economic development of countries, which is a key part of post-war peace agreements. Official development aid (ODA) increases investment in physical and human capital, the ability to import capital goods or technology. ODA does not have indirect effects that reduce investment rates or savings, but is associated with the transfer of technologies that increase capital productivity and promote endogenous technical changes.

Among a wide range of funding sources, official development aid plays an important role. It helps launch projects in underdeveloped or underfunded sectors or domains. ODA initiates processes of "virtuous development" and creates favourable dynamics that can help involve all other parties, especially business representatives, in such projects. This creates a multiplier effect that multiplies the impact.

It was discovered during the research that official development aid increases investment in physical and human capital, the ability to import capital goods or technology. ODA does not have indirect effects that reduce investment rates or savings but relates to the transfer of technologies that increase capital productivity and promote endogenous technical changes.

A study of the impact of official development aid on economic growth and poverty in the 20 countries studied showed that in most countries there was a negative correlation between the indicators of official development aid and gross domestic product, only a few countries showed a positive relationship between the two variables at a high level. The same situation can be observed between ODA and the poverty line. The relationship between the two variables that are not related to the provision of official development aid shows the best result, but ODA does not affect them. This analysis confirmed the theoretical and empirical research of scientists in this field on the lack of connection or weak connection between the studied variables. However, Student's t-test analysis indicates that there is a close relationship between GDP and ODA, as confirmed by the results of the study.

Keywords: official development aid, international technical assistance, humanitarian aid, emerging market, international organizations, economic-mathematical modeling, Student's t-test.